

Nr 215.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1947/48 till djupborrning efter salt och olja m. m. i Skåne.

(1:a avd.)

I propositionen nr 150 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 28 februari 1947, föreslagit riksdagen att till Djupborrning efter salt och olja m. m. i Skåne för budgetåret 1947/48 under tionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 3 045 000 kronor.

I syfte att utröna huruvida utsikter funnes att genom djupundersökningar i sydvästra Skånes krito­mråde påträffa salter, olja eller gas har riksdagen hittills anvisat tillhopa 2 485 000 kronor.

I skrivelse den 6 februari 1947 har *Sveriges geologiska undersökning* till behandling upptagit frågan om utförande av fortsatta undersökningar på ifrågavarande område. Ämbetsverket framhåller, att de resultat, som framkommit genom de hittills utförda borrhningarna, hade belyst berggrundens allmänna byggnad ävensom innefattat direkta praktiska anvisningar om möjligheterna beträffande förekomsten av salt och olja i Skåne. Kännedomen om berggrundens karaktär bleve enligt ämbetsverkets mening av stor betydelse för alla fortsatta efterspaningar av salt och olja i Skåne, helt oavsett om dessa utfördes genom statens organ eller av enskilda. De direkta praktiska anvisningarna åter hänförde sig till påvisandet av ett flertal horisonter, som förde vatten med hög salthalt, samt av oljespår.

Ämbetsverket uttalar, att de resultat, som hittills vunnits i form av påvisade saltvattenförekomster samt oljespår, vore av den art att de uppmuntrade till fortsatta undersökningar. Utsikterna att påvisa exploaterbara tillgångar av salt syntes vara goda. Det vore mera ovisst, om någon tillräckligt stor koncentration av olja kunde förväntas, men den vunna kännedomen om berggrunden i sydvästra Skåne gjorde fortsatta arbeten synnerligen önskvärda även ur denna synpunkt.

Ämbetsverket framhåller, att de erfarenheter, som framkommit ur hittills utförda undersökningar och borrhningar, gjorde det möjligt att uppdraga riktlinjer för ett fortsatt undersökande av de områden i Skåne, vilka kunde innehålla salt och olja. I fortsättningen borde arbetena innefatta vissa komplet-

terande geofysiska undersökningar av begränsad omfattning, borrhningar samt vetenskaplig bearbetning av resultaten. Det vore sannolikt, att dessa arbeten till någon del också kunde utnyttjas för produktion, därest en sådan komme till stånd, men i stort sett krävde en industriell produktion sina särskilda tekniska åtgärder. Den uppgjorda planen för arbetets bedrivande byggde på en uppdelning av arbetsfältet i sex olika områden, benämnda efter Höllviken, Trelleborg, Klagshamn, Malmö, Skivarp samt Kävlinge-Landskrona.

Kostnaderna för genomförande av de i planen avsedda arbetena har ämbetsverket uppskattat till 9 070 000 kronor.

Arbetena borde i första hand, anför ämbetsverket, avse Höllviken- och Trelleborgsområdena. Inom förstnämnda område avsåges framförallt att uppsöka den punkt, där man med visst borrhdjup kunde nå djupast ned i lagerföljden. Vid denna punkt hade man den största utsikten att finna olje- eller gasansamling inom Höllvikenområdet. Kostnaderna fördelade sig inom detta område med 900 000 kronor för borrhning och med 120 000 kronor för geofysiska detaljundersökningar, bearbetningar m. m. Arbetena inom Trelleborgsområdet beräknades kosta 2 025 000 kronor, varav för geofysiska detaljmätningar 60 000 kronor och för borrhningar 1 965 000 kronor. Totala anslagsbehovet för ifrågavarande arbeten uppginge sålunda till 3 045 000 kronor.

Ämbetsverket framhåller, att arbetsprogrammet i fråga icke kunde genomföras inom ett år, men under gynnsamma omständigheter möjligen inom två. Med hänsyn till möjligheten att bevilja ytterligare förlängning syntes det ämbetsverket mest rationellt att hela den angivna summan, 3 045 000 kronor, anvisades i form av reservationsanslag för nästkommande budgetår. Den alternativt möjliga vägen att uppdelna summan på flera budgetår syntes mindre lämplig, då man icke i förväg kunde med den precision, som i så fall krävdes, beräkna huru summan borde till tiden fördelas för att möjliggöra ett systematiskt arbete.

Ämbetsverkets skrivelse utmynnar i en hemställan, att Kungl. Majt måtte föreslå riksdagen att för budgetåret 1947/48 anvisa ett reservationsanslag av 3 045 000 kronor till eftersökande av salt och olja i Skåne, att disponeras efter förslag av ämbetsverket.

I ett över framställningen avgivet utlåtande yttrar *kommerskollegium*, att det givetvis kunde ifrågasättas, huruvida ifrågavarande undersökningar borde utföras genom statens försorg. Enligt kollegii mening förefunnes dock knappast anledning, att Sveriges geologiska undersökning skulle avsluta sina sedan ett tiotal år pågående undersökningar. Kollegium finge därför för sin del tillstyrka bifall till framställningen.

Departementschefen har för egen del i ärendet anfört följande.

De nu i det närmaste avslutade borrhningarna vid Höllviken ha lämnat praktiska anvisningar om förekomst av i första hand salt. Spår av olja ha även påvisats.

I fråga om saltförekomsterna ha ett flertal horisonter, innehållande vattnen med hög salthalt, påträffats. Härav skulle kunna utvinnas bland annat natriumklorid (koksalt) och kalciumklorid (vägsalt). Det må framhållas, att

koksalt är en av våra mest betydelsefulla importvaror. För närvarande torde förbrukningen uppgå till 250 000 ton per år. Av denna kvantitet användas ca 100 000 ton för hushållsändamål m. m., medan återstoden förbrukas inom en rad viktiga kemiska industrier. Ur beredskapssynpunkt måste det sålunda anses vara synnerligen angeläget att trygga tillgången på koksalt under en avspärrning. Det skulle därför självfallet vara mycket fördelaktigt, om en produktion kunde komma till stånd inom landet. Framhållas må även, att en tryggad försörjning av vägsalt också skulle vara av stor betydelse. Jag vill härvid endast erinra om att svenska staten med sitt omfattande icke permanentbelagda vägnät är en stor konsument av vägsalt och att knappheten på denna vara under senaste kriget ofta var kännbar. Sveriges geologiska undersökning anför, att det visserligen är ovisst huruvida de hittills påvisade saltvattentillgångarna äro tillräckligt stora för ett industriellt utnyttjande men att utsikterna att vid fortsatta undersökningar finna exploaterbara salttillgångar likväl måste betecknas såsom goda. Möjlighet torde sålunda finnas att de föreslagna undersökningarna kunna leda till ett utnyttjande i industriell skala av ifrågavarande salttillgångar.

Vad åter beträffar utsikterna att påträffa oljefyndigheter, vilka kunna industriellt utnyttjas, uttalar ämbetsverket, att dessa äro mera ovissa. Det är emellertid enligt ämbetsverkets mening ingalunda uteslutet, att sådana fyndigheter kunna uppträda. De hittills vunna resultaten av borrhningarna giva dock icke tillräcklig ledning för bedömande av möjligheterna att utvinna olja i industriell skala. Fortsatta undersökningar äro därför önskvärda för att få dessa möjligheter effektivt belysta.

Med hänsyn till vad sålunda anförts förordar jag, att fortsatta undersökningar komma till stånd. Enligt den av ämbetsverket nu framlagda planen för undersökningarnas bedrivande skola arbetena till en början omfatta Höllviken och Trelleborgsområdena. Jag tillstyrker, att dessa arbeten nu utföras. Kostnaderna för arbetena ha beräknats till 3 045 000 kronor. Beräkningen föranleder icke någon erinran från min sida. Det torde sedermera få prövas, huruvida undersökningarna skola utsträckas till att avse även övriga av ämbetsverket föreslagna områden.

Såsom Sveriges geologiska undersökning i ärendet framhållit hava de resultat, som hittills vunnits i form av påvisade saltvattenförekomster samt oljespår, varit av den art, att de uppmuntra till fortsatta undersökningar. Utsikterna att finna exploaterbara salttillgångar hava betecknats såsom goda. Däremot har det ansetts mera ovisst om någon tillräckligt stor koncentration av olja kan förväntas. Fortsatta undersökningar i syfte att få denna fråga effektivt belyst hava dock befunnits synnerligen önskvärda. Vid angivna förhållanden och med hänsyn till betydelsen ur försörjningssynpunkt av ett industriellt utnyttjande av de påträffade salt- och oljefyndigheterna vill utskottet tillstyrka, att de nu föreslagna fortsatta arbetena komma till utförande. Det uppgjorda arbetsprogrammet har beräknats draga en kostnad av 3 045 000 kronor, mot vilket belopp utskottet icke funnit anledning till erinran.

Utskottet.

Under åberopande av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Djupborrning efter salt och olja m. m.* i *Skåne* för budgetåret 1947/48 under tionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 3 045 000 kronor.

Stockholm den 19 juni 1947.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar Johan Bernhard Johansson, Gränebo, Larsson, Karl Andersson, Andrén, Gustaf Karlsson, Gustaf Iwar Anderson, fröken Andersson, herrar Gillström, Albertsson, Näsström och Gustav Emil Andersson; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Eriksson i Stockholm, Ward, Bergström, Andersson i Malmö, Rubbestad, Lindholm, Pettersson i Dahl, Holmström, Thapper, Persson i Vinberg och Persson i Svensköp.
